

Ο Μητροπολίτης Κώου στα εγκαίνια του έργου της αποκατάστασης του Κάστρου της Νερατζιάς

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κώου και Νισύρου

Η Υπουργός Πολιτισμού, Λίνα Μενδώνη, στο πλαίσιο της επίσκεψης εργασίας που πραγματοποίησε στην Κω, τέλεσε τα εγκαίνια του έργου της αποκατάστασης του Κάστρου της Νερατζιάς.

Την Υπουργό Πολιτισμού συνόδευσαν στην απόδοση του Κάστρου της Νερατζιάς και στις αυτοψίες ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κώου και Νισύρου κ. Ναθαναήλ, ο Σοφολογιώτατος Ιρφάν Τράμπα, οι Βουλευτές Δωδεκανήσου Ιωάννης Παππάς και Βασίλης Υψηλάντης, η Έπαρχος Κω-Νισύρου Κωνσταντίνα Σβύνου, ο Δήμαρχος Κω Θεοδόσης Νικηταράς, η Γενική Διευθύντρια Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΠΟ, Ολυμπία Βικάτου, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης

Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων Θέμης Βλαχούλης, η Τμηματάρχης Έργων της Διεύθυνσης Έφη Χωραφά, ο Προϊστάμενος της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του ΥΠΠΟ, Γιάννης Μυλωνάς, η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της ΕΦΑ Δωδεκανήσου Ελένη Φαρμακίδου και υπηρεσιακά στελέχη του ΥΠΠΟ.

Το Κάστρο, το οποίο επλήγη από τους σεισμούς του 2017, αποδίδεται, από το Υπουργείο Πολιτισμού, αποκατεστημένο στην τοπική κοινωνία, δια της αρμόδιας Διεύθυνσης Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων, με πόρους 2.500.000 ευρώ από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Υλοποιήθηκε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό τεχνικό έργο που αφορούσε σε στερεώσεις των τειχών, ανακατασκευές τμημάτων ανωδομών, ενισχύσεις των αρμών, καθώς και τοποθέτηση χαλικοपाσάλων, στο ΒΑ τμήμα του εσωτερικού περιβόλου, για τη σταθεροποίηση του εδάφους.

Όπως σημείωσε η Υπουργός στο χαιρετισμό της, «κάθε φορά που το Υπουργείο Πολιτισμού και η Αρχαιολογική Υπηρεσία αποδίδουν **ένα αποκατεστημένο έργο στην τοπική κοινωνία** είναι μέρα χαράς γιατί βλέπουμε, προσπάθειες ετών να ολοκληρώνονται. Το συγκεκριμένο έργο, στο Κάστρο, ήταν δύσκολο, αλλά υλοποιήθηκε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Έπρεπε να στερεωθούν τα εδάφη, να δημιουργηθεί γερό, στιβαρό υπόβαθρο, το οποίο θα μπορούσε να δεχτεί το αποκατεστημένο κάστρο. Όταν πρωτοήρθαμε, το 2020 -ήταν η πρώτη αυτοψία που κάναμε, μετά την ανάληψη της διακυβέρνησης της χώρας από τον Κυριάκο Μητσοτάκη- η κατάσταση που αντικρύσαμε δεν ήταν απλώς δυσάρεστη, ήταν απολύτως απογοητευτική. Είχαν περάσει 2,5 χρόνια από τον σεισμό και δεν υπήρχε τίποτα. Ούτε καταγεγραμμένες προτεραιότητες. Ξεκινήσαμε από το μηδέν. Από το 2020 μέχρι το 2025, ωρίμασαν οι μελέτες και αδειοδοτήθηκαν, έγιναν διαγωνισμοί, εγκαταστάθηκαν οι ανάδοχοι, ολοκληρώθηκαν τα έργα. Ήδη σήμερα αποδίδουμε το Κάστρο που θα υποδέχεται δωρεάν τους επισκέπτες του, τουλάχιστον ως το τέλος Οκτωβρίου. Ο συνολικός προϋπολογισμός των έργων στην Κω -η οποία απέκτησε το δικό της πολιτιστικό masterplan, ένα στρατηγικό εργαλείο του ΥΠΠΟ για τη δημιουργία νέου προτύπου βιώσιμης πολιτιστικής ανάπτυξης- ξεπερνά τα 10.000.000 ευρώ και καλύπτεται, στο μεγαλύτερο μέρος του, από το ΤΑΑ. **Η σταθερότητα, την οποία εξασφάλισε στη χώρα ο Κυριάκος Μητσοτάκης ήταν το διαβατήριο, που επέτρεψε στην Ευρωπαϊκή Ένωση να δώσει 36 δισ. για την ανόρθωση της Ελλάδας, μετά την πανδημία.** Και αυτό δεν πρέπει να το ξεχνάμε. Η σταθερότητα της χώρας και οι παρεμβάσεις, που υλοποιούν τα Υπουργεία, το καθένα στο πεδίο της αρμοδιότητά του, είναι αυτά που εξασφαλίζουν το βιώσιμο μέλλον. Ένα μέλλον για μάς, κυρίως, όμως, για τις επόμενες γενιές, στις οποίες, τουλάχιστον, το ΥΠΠΟ οφείλει να αποδώσει τα μνημεία, σε καλύτερη κατάσταση από αυτήν που τα παρέλαβε. Θέλω να ευχαριστήσω τους Βουλευτές μας, οι οποίοι είναι πάντοτε

παρόντες, τον Δήμαρχο, τον Περιφερειάρχη για την εξαιρετική συνεργασία. Με τους κοινοτικούς πόρους του ΕΣΠΑ που διαχειρίζεται η Περιφέρεια, τη χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και με εθνικούς πόρους του ΥΠΠΟ-συγκροτήσαμε το μεγαλύτερο πρόγραμμα έργων πολιτισμού, στα Δωδεκάνησα. Ευχαριστώ τους συνεργάτες μου στο Υπουργείο Πολιτισμού επειδή όλοι ξεπερνάμε τον εαυτό μας, πιστεύοντας ότι ο πολιτισμός είναι εργαλείο κοινωνικής συνοχής, τεράστιος μοχλός οικονομικής ανάπτυξης, ευημερίας και δυναμικής».

Το Κάστρο Νερατζιάς βρίσκεται στην **είσοδο του λιμανιού της Κω**, σε χώρο που στην αρχαιότητα ήταν νησί και συνδεόταν με την ξηρά, μέσω γέφυρας, η οποία σώζεται μέχρι σήμερα. Πάνω από την κεντρική πύλη, υπάρχει ελληνιστική ζωφόρος με προσωπεία και γιρλάντες. Στην οροφή των εισόδων (κεντρική πύλη, πύλη Carmadino) έχουν τοποθετηθεί εγκάρσια κίονες από γρανίτη, προερχόμενοι πιθανότατα από την παλαιοχριστιανική βασιλική του Λιμένος. Από περιγραφές των περιηγητών γνωρίζουμε ότι ο εσωτερικός περίβολος πρέπει να κτίστηκε πριν τα τέλη του 14ου αι.

Ένα δεύτερο έργο, το οποίο ολοκληρώθηκε και αποδόθηκε, στους Κώους, είναι η αποκατάσταση της Πύλης του Φόρου.

Το έργο υλοποίησε η **Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων**, με προϋπολογισμό 300.000 ευρώ, με πόρους του ΤΑΑ. Σε άμεση γειτνίαση με την Πύλη βρίσκεται το τέμενος Defterdar με τη -μαυριτανικής τεχνοτροπίας- μαρμάρινη κρήνη της κάθαρσης. Και αυτό το μνημείο είχε τραυματιστεί σοβαρά από τον σεισμό του 2017, με αποτέλεσμα τη διακοπή της χρήσης του. Το έργο, συνολικού προϋπολογισμού περίπου 1.800.000 ευρώ, υλοποιείται από τη Διεύθυνση Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ανάκαμψης και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Πολιτισμού.

Σε πλήρη εξέλιξη βρίσκεται το έργο της αποκατάστασης και ανάδειξης των σεισμόπληκτων μεσαιωνικών οχυρώσεων της Κω, του προμαχώνα και των τμημάτων των τειχών, επί της οδού Ιπποκράτους. Το έργο, προϋπολογισμού 1.335.600 ευρώ, από το ΤΑΑ, εκτελείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Δωδεκανήσου και ολοκληρώνεται στο τέλος του έτους. Το ίδιο χρονοδιάγραμμα ακολουθεί και το έργο της αποκατάστασης του Παλαιοχριστιανικού Βαπτιστηρίου του Αγίου Ιωάννη, στο παλαιό κοιμητήριο της Κω, που εκτελείται από τις Διευθύνσεις Αναστήλωσης Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων και Συντήρησης Αρχαίων και Νεωτέρων Μνημείων, με συνολικό προϋπολογισμό 2.000.000 ευρώ, από το ΤΑΑ.

Ο ναός ήταν αρχικά παλαιοχριστιανικό βαπτιστήριο του 5ου-6ου αιώνα. Πρόκειται ίσως για το μοναδικό παλαιοχριστιανικό βαπτιστήριο που σώζεται σχεδόν ακέραιο, στον ελλαδικό χώρο και χρησιμοποιείται, σήμερα, ως κοιμητηριακός ναός. Στο εσωτερικό του διατηρούνται τοιχογραφίες του 12ου-13ου αιώνα, με σκηνές από τη ζωή του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Κατά τη διάρκεια του έργου της αποκατάστασης του μνημείου αποκαλύφθηκαν και νέα στοιχεία τοιχογραφικού διακόσμου, η συντήρηση των οποίων είναι σε εξέλιξη.

Τοιχογραφικός διάκοσμος του Παλαιοχριστιανικού Βαπτιστηρίου του Αγίου Ιωάννη

Το εσωτερικό του τεμένους Deftardar

Αναστηλωτικές εργασίες στο τέμενος Defterdar

ΝΑ προμαχώνας επί της οδού Ιπποκράτους

Πύργος στο Κάστρο της Νερατζιάς

Η Υπουργός Πολιτισμού Λίνα Μενδώνη στα εγκαίνια του Κάστρου της Νερατζιάς